

DR | GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk

06.05.2024

Klage over artikel på dr.dk

Du har den 2. april 2024 klaget over en artikel på dr.dk med overskriften: Kontanthjælpen er udhulet over de seneste 30 år: 'Det presser folk, som i forvejen kæmper' bragt den 1. april 2024. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen
Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge
Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Redaktionschef Peter Led Korsgaard, DR Nyheder
Led. redaktionschef Kirsten Marie Svendsen, DR Nyheder
Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

En læser kritiserede DR's brug af ordet "udhule" i en artikel på dr.dk om forskellen i udviklingen i kontanthjælpen og lønningerne de seneste 30 år. Ordet er misvisende. I den form, hvor det indgår i rubrikken, skaber det et fejlagtigt indtryk af, at kontanthjælpsmodtageres købekraft er blevet mindsket. Hvis DR ville have brugt ordet "udhule", burde DR have citeret kilden, Cevea, for det. DR bør rette artiklen.

Gennemgang af sagen

(herefter benævnt Klager) skriver den 2. april 2024 til DR for at klage over en artikel bragt den 1. april 2024 på dr.dk med overskriften: 'Kontanthjælpen er udhulet over de seneste 30 år: 'Det presser folk, som i forvejen kæmper'.

Klager skriver: *"Artiklens overskrift er faktisk vildledende. Udviklingen viser at personer på kontanthjælp har haft 5% fremgang i købekraft da tallene jo er renset for inflation. Den slags artikler forplumrer fuldstændig debatten som bliver usaglig."*

DR svarer

Den 4. april 2024 svarer redaktionschef Peter Led Korsgaard: *"Som du kan se er rubrikken blevet ændret, og artiklen hedder nu: Kontanthjælpen er udhulet over de seneste 30 år: 'Det presser folk, som i forvejen kæmper'"*

Samme dag svarer Klager: *"Tak for svar. Jeg forstår, at I har ændret rubrikken, men sagen er jo, at der ikke er tale om en udhuling: Kontanthjælpen har nu 5% større (reel) købekraft end for 30 år siden. Den er bare ikke steget lige så meget som lønningerne. Jeg er help med på, at kontanthjælp på ingen måde er luksus, men historien er jo, at kontanthjælpen selv efter rensning for inflation er steget, ikke blevet udhulet."*

Den 9. april 2024 anker Klager sagen til lytternes og seernes redaktør (herefter LSR).

Blandt andet skriver Klager i sin anke: *"Her (i den rettede artikel) hævdes det fortsat, at købekraften er udhulet. Det er faktisk forkert i følge artiklens egne resultater, som viser at kontanthjælpen "renset for inflation" (citater fra artiklen) er steget med 1,9% før skat og 6,5% efter skat, når man sammenligner 2024 med 1994. En kontanthjælpsmodtager har altså mulighed for at købe mere nu end for 30 år siden. At andre har mulighed for at købe endnu mere, ændrer ikke på, at kontanthjælpsmodtageres købekraft er steget, ikke udhulet, de sidste 30 år. Jeg synes det er vigtigt, at fordelingsdebatten tages på et sagligt grundlag, og jeg håber, at du vil bidrage til nu endelig at få rettet den åbenlyst forkerte vinkling af historien på dr.dk."*

Ankesag

Den 9. april 2024 bekræfter LSR, at sagen bliver behandlet som en ankesag.

Procedure

Det følger af DR's etiske retningslinje, at en klage skal være besvaret senest fire uger efter, at den er modtaget. Det er sket her. Det skal være den ansvarlige chef, der besvarer klagen, hvilket også er tilfældet. Klagen skal forholde sig til det kritiserede, hvilket også er tilfældet.

Det er også et krav, at klagesvaret skal indeholde en klagevejledning, hvilket ikke er tilfældet.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Artiklen er omtale af én af konklusionerne i en analyse fra tænketanken Cevea,¹ hvor analysens hovedpointe omtales således i den påklagede artikel: *"En analyse fra tænketanken Cevea viser, at politiske reformer og prisstigninger i for eksempel supermarkedet har udhulet kontanthjælpens købekraft de seneste 30 år.*

Hovedkonklusionen er, at kontanthjælpen bare ikke er steget lige så meget som lønnen.

Det betyder, at en kontanthjælpsmodtagers indkomst efter skat kunne være cirka 30 procent højere end i dag, svarende til omkring 2.800 kr. om måneden, hvis altså den var steget lige så meget som lønmodtagerens."

Når man læser forudsætningerne for analysen fra Cevea fremgår det, at udviklingen i lønnen sammenlignet med udviklingen i kontanthjælpen siden 1994 er målt i faste priser. Det betyder, at inflationen – prisstigningerne – er udeladt. For kontanthjælpen, som for lønnen, er 1994 sat til 100 (100 procent) og derfra kan man se, hvorledes lønnens og kontanthjælpens købekraft udvikler sig over tid (når der er taget højde for inflationen). Mens gennemsnitslønnen før skat er steget med ca. 22 pct. siden 1994 (fraregnet inflation), så er kontanthjælpssatsen for en voksen ikke-forsørger kun steget med ca. 2 pct. før skat i samme periode.²

Konklusionen i rapporten er, at mens købekraften stort set er uændret – det vil sige kun steget en lille smule – så er den vokset betydeligt mere for lønmodtagere generelt. Men den er ikke faldet for kontanthjælpsmodtagere, hvilket er det, som Klager påpeger.

Jeg opfatter ordet "udhule" sådan, at købekraften for en kontanthjælpsmodtager skulle være blevet mindre fra 1994 og til 2024. Altså at personer på kontanthjælp reelt kan købe mindre for sin kontanthjælp, end for tredive år siden.

Men sådan som ordet er anvendt i artiklen på dr.dk, bruges ordet "udhule" til at beskrive den stigende reallønsforskel, som er mellem lønmodtagere og kontanthjælpsmodtagere. Altså at lønmodtagerne er "stukket af" fra kontanthjælpsmodtagerne, hvilket også Cevea-graferne i figuren i artiklen indikerer. Den danske ordbog angiver, at "udhule" betyder, at i overført betydning bliver noget mindre i omfang, når det bliver udhulet – svækket.

Budskabet i artiklen er, at mens kontanthjælpens købekraft næsten har stået i stampe (men heller ikke er blevet mindre), så har lønmodtagerne fået en langt højere real stigning (mellem 20 og 30 procent afhængig af den variabel, man undersøger). Det kalder DR i artiklen for en "udhuling" (et ordvalg som Cevea også benytter i analysen). Dette er sprogligt upræcist, da det betyder at købekraften for kontanthjælpen er blevet mindre, mindre værd eller forringet. De grafer, som artiklen indeholder, viser, at kontanthjælpen efter skat i 2024 er på indeks 106,5 – altså 6,5 procent højere end i 1994. For lønmodtagere er indekset i 2024 på 138,5. Det viser, at hverken kontanthjælpsmodtagere eller lønmodtagere har fået forringet købekraften på 30 år, men der er en væsentlig forskel i stigningen i købekraft for de to grupper. Det er også hvad analysechef i Cepos Otto Brøns-Pedersen siger i en kommentar til tallene i artiklen. Her står i artiklen *"Men Otto Brøns-Petersen, analysechef i Cepos, er uenig i, at kontanthjælpen er blevet "udhulet", bare fordi den ikke følger med lønningerne.*

- Nu viser analysen jo ikke, at kontanthjælpen er udhulet i den forstand, at den er højere i dag end i 1994, som er den periode, man har regnet på. Men det afspejler i høj grad ting, man har villet politisk."

¹ Cevea erklærer sig som en "centrum-venstre tænketank, der kæmper for et mere lige samfund.

² <https://cevea.dk/analyse/udhulingen-af-kontanthjaelpen/>

DR's artikel drejer sig om netop denne relative forskel i stigning mellem de to indkomstgrupper, kontanthjælpsmodtagere og lønmodtagere – ikke om et fald.

Men ordet "udhule" bruges forkert i overskriften, og er muligvis en sproglig afsmitning fra kilden, Cevea-analysen, der også bruger ordet "udhule". Men det er forkert i den konkrete sammenhæng at beskrive købekraften som "udhulet" i artiklens overskrift, eftersom kontanthjælpsmodtagerne ikke har mistet købekraft på 30 år, som også Klager påpeger. DR bør rette artiklen, så denne fejl udgår.

Konklusion og sammenfatning

En læser kritiserede DR's brug af ordet "udhule" i overskriften på en artikel om forskellen i udviklingen mellem kontanthjælp og lønninger de seneste 30 år. Artiklen redegør for, at kontanthjælpens købekraft har haft en lille stigning, mens lønmodtagerne til gengæld har oplevet en langt højere real stigning. Det kalder DR i artiklens overskrift for en "udhuling" af kontanthjælpen, hvilket strengt sprogligt betyder at kontanthjælpens reale værdi, købekraften, er blevet mindre på 30 år. Det forekommer derfor misvisende i den konkrete sammenhæng, at DR anvender ordet "udhule". Kontanthjælpsmodtageres købekraft er ikke ringere i dag end for 30 år siden. Artiklen bringer endda selv grafer, som viser, at kontanthjælpen i faste priser på tredive år ligger godt seks procent højere efter skat end i 1994. Af artiklen fremgår det også, at kontanthjælpens købekraft ikke er steget lige så meget, som lønmodtagernes. Hvis DR ville have brugt ordet "udhule" burde DR have citeret kilden, Cevea, da Cevea i deres analyse bl.a. omtaler udviklingen med ordet "udhule." I den form, hvor DR lader det indgå i rubrikken, er det upræcist og kan give et fejlagtigt indtryk af kontanthjælpens udvikling.

Klager får medhold.

Jesper Termansen, den 3. maj 2024